

โครงการสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

ความเป็นมาของโครงการ :

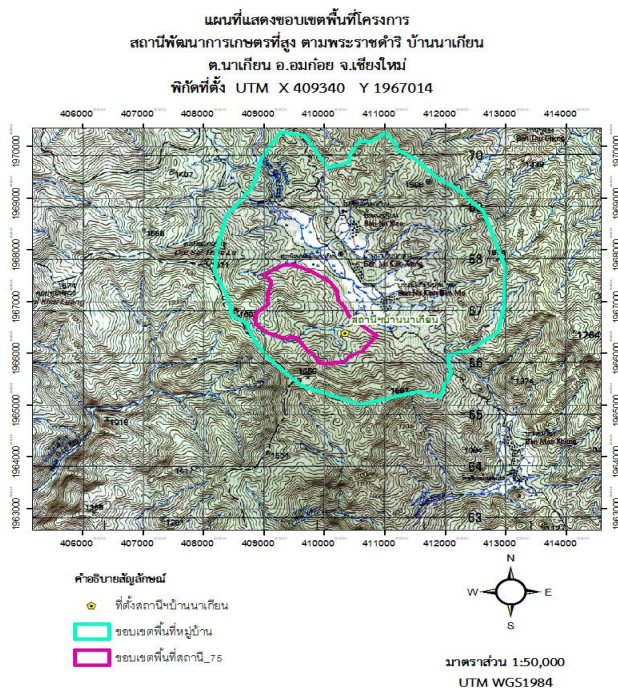
หมู่บ้านนาเกียน เป็นพื้นที่ราบหุบเขาที่อุดมสมบูรณ์ เนื่องจากมีน้ำแม่ฮ่องไหลผ่าน เหมาะแก่การทำ การเกษตร เมื่อประชากรเพิ่มขึ้น จึงเกิดปัญหาการบุกรุกทำลายป่าต้นน้ำลำธารเป็นจำนวนมาก เมื่อความ ต้องการใช้ทรัพยากรมีมากขึ้น การบุกรุกแผ้วถางป่าจึงเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กอปรกับการทำการเกษตรของ ราษฎรที่ไม่ถูกหลักวิชาการและขาดการบริหารจัดการที่ดี ทำให้เกิดปัญหาสภาพดินเสื่อมคุณภาพและปัญหา การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง

จากปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ราษฎรในพื้นที่ที่มีความเดือนร้อนเนื่องจากการขาดแคลนน้ำในการอุปโภค และบริโภค และผลผลิตทางการเกษตรลดต่ำลง ด้วยเหตุนี้เองสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ จึงมี พระราชดำริให้จัดตั้งสถานีพัฒนาการเกษตรที่สูง ตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2548 โดยทรงพระกรุณาฯโปรดเกล้าฯ ให้ท่านผู้หญิงจรูญจิตต์ ทีชะระ รองราชเลขาธิการในพระองค์ พล.อ.ณพล บุญทับ รองสมุหราชองครักษ์ เป็นผู้แทนพระองค์ไปตรวจพื้นที่และได้อัญเชิญแนวพระราชดำริของสมเด็จพระ นางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในการจัดตั้งสถานีฯ มามอบให้แก่คณะทำงาน

ที่ตั้งของโครงการ :

สถานีพัฒนาการเกษตรที่สูงตามพระราชดำริ บ้านนาเกียน ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ จุดที่ตั้งสถานี พิกัด UTM X 409340 Y 1967014 มีพื้นที่รับผิดชอบทั้งสิ้น 15,784 ไร่

วัตถุประสงค์ :

1. จัดหาน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภค – บริโภค แก่ราษฎร
2. พัฒนาสุขภาพป่าและสภาพแวดล้อม
3. พัฒนาและส่งเสริมอาชีพ
4. ส่งเสริมการทำเกษตร ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

ลักษณะภูมิประเทศ :

ที่ตั้งสถานีฯ มีความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางระหว่าง 1,20 – 1,600 เมตร ส่วนพื้นที่ของหมู่บ้านซึ่งทั้ง 3 กลุ่มบ้านรวมกันเป็นบ้านนาเกียน หมู่ที่ 3 ต.นาเกียน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ พื้นที่บริเวณหมู่บ้านนาเกียนเป็นพื้นที่ราบระหว่างหุบเขา มีพื้นที่ประมาณ 1,200 ไร่ มีลำน้ำแม่ฮ่องไหลผ่านตลอดปี ใช้เป็นพื้นที่ทำนาและที่อยู่อาศัย ซึ่งทั้งหมดจะไหลลงสู่แม่น้ำสาละวิน ลักษณะของหินเป็นหินกรวดและหินแกรนิตที่ผุพัง ลักษณะของดินเป็นดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง เกาะยึดตัวกันแบบหลวมๆ มีอัตราการเสี่ยงต่อการพังทลายและการชะล้างหน้าดินหากขาดสิ่งปกคลุมหน้าดิน

ลักษณะภูมิอากาศ :

สภาพภูมิอากาศที่นั่น บ้านนาเกียนมีอุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 20 องศาเซลเซียส ในฤดูฝนสภาพอากาศมีความชื้นสูง มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี 1,300 มิลลิเมตร

ผลการดำเนินงาน :

มี 2 ส่วน คือ การใช้ขบปกติ และการใช้ขบ กปร.

ขบปกติ

- 1.ปลุกป่าไม้ทดแทน - ไร่
- 2.ปลุกป่าใช้สอย - ไร่
- 3.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 750 ไร่
- 4.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 2-6 ปี 4,350 ไร่
- 5.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 7-10 ปี 750 ไร่
- 6.บำรุงป่าใช้สอย 1,700 ไร่
- 7.บำรุงสวนเดิมอายุ 2-6 ปี 1,200 ไร่
- 8.บำรุงสวนเดิมอายุ 7-10 ปี 500 ไร่
- 9.ปลุกป่าหวาย - ไร่
- 10.บำรุงป่าหวายอายุ 2-6 ปี 1,050 ไร่
- 11.ฝายผสมผสาน 30 แห่ง
- 12.ฝายกึ่งถาวร - แห่ง
- 13.เพาะชำหญ้าแฝก - กล้า
- 14.แนวกันไฟ 30 กม.

ขบ กปร.

- 1.ปลุกป่าไม้ทดแทน 700 ไร่
- 2.ปลุกป่าใช้สอย 700 ไร่
- 3.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 2,400 ไร่
- 4.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 2-6 ปี - ไร่
- 5.ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 7-10 ปี - ไร่
- 6.บำรุงป่าใช้สอย - ไร่
- 7.บำรุงสวนเดิมอายุ 2-6 ปี - ไร่
- 8.บำรุงสวนเดิมอายุ 7-10 ปี - ไร่
- 9.ปลุกป่าหวาย 600 ไร่
- 10.บำรุงป่าหวายอายุ 2-6 ปี - ไร่
- 11.ฝายผสมผสาน 600 แห่ง
- 12.ฝายกึ่งถาวร 15 แห่ง
- 13.เพาะชำหญ้าแฝก 300,000 กล้า
- 14.แนวกันไฟ 50 กม.

ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ (ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2547 – 2556) :

สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพชีวิต

จากผลการดำเนินงาน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 – 2556 สามารถทำให้ราษฎร มีข้าว พืชผักและอาหารโปรตีนในการอุปโภคและบริโภคอย่างเพียงพอ มีการทำการเกษตรอย่างถูกหลักวิชาการ มีความรู้ เนื่องจากได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง สามารถเพิ่มรายได้ให้กับราษฎร มีอาชีพเสริม ไม่เกิดปัญหาอาชญากรรม เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นจากเดิม

สรุปผลสัมฤทธิ์ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

1. พื้นที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 1,200 – 1,600 เมตร ทำการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้เป็นป่าต้นน้ำ ได้ถึง 5,150 ไร่

2. เกิดความหลากหลายทางระบบนิเวศของพืชพรรณ และสัตว์ป่า ที่หายาก เช่น มินกเงือก และชะนี เข้ามาอาศัยเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

3. แหล่งน้ำลำธารมีคุณภาพดีไม่มีการปนเปื้อนของสารเคมี ผ่านเกณฑ์การตรวจสอบจากกรมประมง ก่อนเริ่มดำเนินการลำห้วยแม่ฮ่องมีปริมาณน้ำน้อยมาก หลังจากตั้งสถานีฯแล้ว มีสภาพความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้เพิ่มขึ้น ทำให้มีปริมาณน้ำท่าอย่างเพียงพอแก่การอุปโภคและบริโภค รวมทั้งด้านการเกษตร มีการไหลตลอดทั้งปี โดยอัตราการไหลของน้ำ เฉลี่ยทั้งปีเท่ากับ 1,416,385 ลบ.ม/วัน

